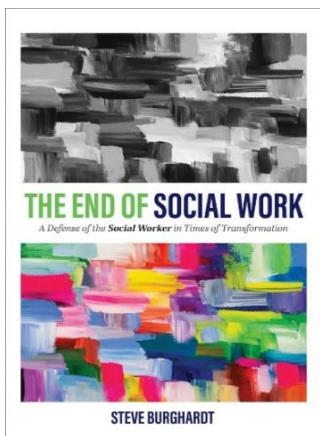

บทวิจารณ์หนังสือ (Book Review)

สุขมา อรุณจิต¹

Sukhuma Aroonjit²

ชื่อหนังสือ: The End of Social Work:
A Defense of the Social Worker in
Times of Transformation

ผู้เขียน: Steve Burghardt

สำนักพิมพ์: Cognella Academic
Publishing

ปีที่พิมพ์: ค.ศ. 2020

จำนวนหน้า: 196 หน้า

“The End of Social Work: A Defense of the Social Worker in Times of Transformation”

ท่ามกลางสถานการณ์ทางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองของสหรัฐอเมริกา และสถานภาพ ความเป็นอยู่ บทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบอันหนักหน่วงของ วิชาชีพสังคมสงเคราะห์ ศาสตราจารย์ด้านสังคมสงเคราะห์ Steve Burghardt ผู้ซึ่งได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติทางด้านการสอนและการเคลื่อนไหวใน งานด้านสังคมสงเคราะห์หลายรางวัล ได้รวบรวมองค์ความรู้ ประสบการณ์จริง

¹ รองศาสตราจารย์ ดร., อาจารย์ประจำภาควิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์ลำปาง ลำปาง ประเทศไทย Email: sukhuma@tu.ac.th

² Associate Professor Dr., Lecturer of Department of Social Work, Faculty of Social Administration, Thammasat University, Lampang Campus, Lampang, Thailand.

ถ่ายทอดออกมาผ่านหนังสือที่ชื่อว่า “The End of Social Work: A Defense of the Social Worker in Times of Transformation” เล่มนี้ ที่เต็มไปด้วยอารมณ์ความรู้สึก และความห่วงกังวลต่อสภาพสังคมและวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ เนื้อหาสาระสำคัญมุ่งอภิปรายการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ที่ให้น้ำหนักกับการปฏิบัติงานระดับจุลภาค จนละเลยระดับมหภาคที่จะสามารถขับเคลื่อนให้เกิดความเป็นธรรมทางสังคม ความถดถอยของวิชาชีพสังคมสงเคราะห์จากการที่รัฐเพิกเฉย ละเลยการจัดสวัสดิการสังคมให้แก่ประชาชน แต่กลับมุ่งเน้นเศรษฐกิจการเมืองระบบทุนนิยม สร้างความไม่เท่าเทียม ความเหลื่อมล้ำทางสังคมและเศรษฐกิจมากยิ่งขึ้น ความตึงเครียด ความกดดันตกอยู่ที่นักสังคมสงเคราะห์และหน่วยงานด้านสังคมสงเคราะห์และสวัสดิการ การทำงานเต็มไปด้วยปัญหาอุปสรรค และความยากลำบาก ในขณะที่ค่าตอบแทนน้อยนิดสอดคล้องกับภาระงานอันหนักหน่วง นักสังคมสงเคราะห์วิชาชีพจึงมักเกิดความตึงเครียด กดดัน ความเหนื่อยล้า กลีบกลายเป็นกลุ่มที่ถูกละเลยจากการดูแลคุณภาพชีวิตในการทำงานเสียเอง นอกจากนี้เมื่อย้อนกลับไปพิจารณาแวดวงการศึกษาและวิชาการ สะท้อนให้เห็นถึงการศึกษาศังคมสงเคราะห์ที่เร่งรัดมากขึ้น ความเหนื่อยล้าของผู้เรียนจากความตึงเครียดทางการเงินและสภาพสังคม ตลอดจนความวิตกกังวลของผู้สอนทั้งในด้านการสอนที่ต้องเผชิญกับผู้เรียนที่มีความเหนื่อยล้า ไม่กระตือรือร้น ประกอบกับในด้านหน้าที่การงานเพื่อการดำรงตำแหน่งวิชาการตามเกณฑ์มาตรฐานของสถาบันการศึกษา ย่อมนำไปสู่การพังทลายของความเป็นเลิศทางวิชาการและการพังทลายของความชอบธรรมทางวิชาชีพ

งานสังคมสงเคราะห์นับเป็นงานที่แบกรับภาระ บทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบ ต่อคนในสังคม มีส่วนช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ท่ามกลางสถานการณ์ปัญหาสังคมและปัญหาในระดับโลกที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยงต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์ทุกคนบนโลก หนังสือ

เรื่อง “The End of Social Work: A Defense of the Social Worker in Times of Transformation” แปลเป็นไทยได้ว่า “จุดจบของงานสังคมสงเคราะห์: การปกป้องคุ้มกันนักสังคมสงเคราะห์ในช่วงเวลาแห่งการเปลี่ยนแปลง” เป็นงานเขียนจากมุมมองและประสบการณ์เกี่ยวกับวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ของ ศาสตราจารย์ ดร. Steve Burghardt สะท้อนถึงความเป็นวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ในบริบทความเป็นจริงของสังคมอเมริกา เนื้อหาประกอบไปด้วยข้อเท็จจริง ความรู้ เหตุผล อารมณ์ ความรู้สึก ของผู้เขียนที่แสดงออกถึงความคับข้องใจ ความอัดอั้น ความน้อยเนื้อต่ำใจ โดยหนังสือเล่มนี้ส่วนใหญ่มุ่งเน้นไปที่สภาพการทำงานที่นักสังคมสงเคราะห์ต้องทำงานหนัก เสนอให้เห็นความจริงว่าด้วยภาระงานอันหนักหน่วงของนักสังคมสงเคราะห์ที่แขวนอยู่บนความรับผิดชอบอันยิ่งใหญ่ต่อชีวิตผู้คนในสังคม แต่ตัวนักสังคมสงเคราะห์เองนั้นกลับถูกละเลยจากสังคม การให้คุณค่ากับวิชาชีพนี้เบาบางกว่าวิชาชีพอื่นมาก ทั้งที่เป็นงานช่วยเหลือผู้คนและสังคมที่ประสบปัญหา ความเดือดร้อน ค่าตอบแทนที่ไม่คุ้มค่า การทำงานหนักเหนื่อย การทำงานล่วงเวลา ซึ่งแทบไม่เพียงพอต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองได้เลย เนื้อหาในหนังสือเล่มนี้ จึงเป็นหนังสือที่มีความเข้มข้น มีชีวิตชีวน่าสนใจและน่าติดตาม ตีแผ่ถึงสภาพความจริงของวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ ทั้งยังมีนัยยะในการกระตุ้นส่งเสริมพลังให้นักสังคมสงเคราะห์วิชาชีพได้ตระหนักถึงการลุกขึ้นมาปกป้อง เรียกร้องสิทธิของตนเองที่พึงได้รับจากการทำงานอีกด้วย หนังสือประกอบไปด้วย 7 บทหลัก เริ่มต้นด้วยบทนำที่ผู้เขียนกล่าวถึงสถานการณ์ที่ตนเองเห็นว่าเป็นวิกฤติของสังคมอเมริกาและวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ บทที่ 1 เนื้อหากล่าวถึงความพยายามในการจัดตั้งคณะกรรมการวิชาการวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ ต้นกำเนิดของวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ในอดีตจากนักสังคมสงเคราะห์ 2 ท่าน Jane Addams กับ

Marry Richmond จนมาถึงปัจจุบันที่มุมมองในการปฏิบัติงานเปลี่ยนไป การละเลยการให้ความสำคัญของงานระดับมหภาค การหายไปของระบบสวัสดิการประเทศจากวิสัยทัศน์ของภาครัฐ เหล่านี้นำไปสู่การอภิปรายที่แสดงให้เห็นว่าจะสามารถนำไปสู่ความล้มเหลวของวิชาชีพ บทที่ 2 ว่าด้วยเรื่องความถดถอยของวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ที่รัฐมองไม่เห็นความสำคัญของสวัสดิการ ค่าตอบแทนหรือค่าใช้จ่ายของนักสังคมสงเคราะห์ การมุ่งเน้นเศรษฐกิจการเมืองทุนนิยม ทุนระดับโลก นำไปสู่ความเสื่อมถอยของรัฐสวัสดิการ สร้างความไม่เท่าเทียม ความเหลื่อมล้ำทางสังคมและเศรษฐกิจมากยิ่งขึ้น ส่วนในบทที่ 3 สะท้อนถึงความกดดันของคนทำงานและองค์กรการทำงานด้านสังคมสงเคราะห์ ปรากฏให้เห็นออกมาในลักษณะการล่มสลายขององค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไร การขาดแคลนทรัพยากร เงินทุนสนับสนุน ความวิตกกังวลของผู้บริหารงานสังคมสงเคราะห์ที่เต็มไปด้วยปัญหาอุปสรรคและความยากลำบากในการทำงานของนักสังคมสงเคราะห์วิชาชีพที่มีความมุ่งมั่นตั้งใจช่วยเหลือกลุ่มคนด้อยโอกาสในสังคม บทที่ 4 ฉายให้เห็นภาพการทำงาน สภาพความเหนื่อยล้าของนักสังคมสงเคราะห์วิชาชีพ ความไม่ลงรอยระหว่างข้อเรียกร้องทางจริยธรรมของวิชาชีพกับการเสียสละตนเองของนักสังคมสงเคราะห์ ในขณะที่นักสังคมสงเคราะห์กลับกลายเป็นกลุ่มที่ถูกละเลยเสียเอง บทที่ 5 การอภิปรายถึงการศึกษาสังคมสงเคราะห์ที่เร่งรัดมากขึ้น ความเหนื่อยล้าของผู้เรียนและความเครียดทางการเงินจากภาวะเศรษฐกิจปัจจุบัน ตลอดจนความวิตกกังวลของผู้สอนทั้งในด้านหน้าที่การงานเพื่อการดำรงตำแหน่งวิชาการตามเกณฑ์มาตรฐานสถาบันการศึกษาและด้านการสอนที่ต้องเผชิญกับความเหนื่อยล้า ความไม่กระตือรือร้นของผู้เรียนจากสภาพปัจจัยต่างๆ ทางสังคม ด้วยเหตุนี้การศึกษาจึงเป็นเส้นทางที่ทุกคนต่าง

เหนื่อยล้าไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน นำไปสู่การพังทลายของความเป็นเลิศทางวิชาการและการพังทลายของความชอบธรรมทางวิชาชีพ บทที่ 6 สภาพปัญหาทางสังคม วัฒนธรรม ไปจนถึงการต่อสู้กับการเหยียดเชื้อชาติ สีผิว ในระบบสังคมอเมริกา ไม่ง่ายเลยที่จะปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ อีกทั้งปัจจุบันงานสังคมสงเคราะห์ยังเน้นไปที่การปฏิบัติงานระดับจุลภาค ละเลย หลีกเลียงหรือไม่ให้ความสำคัญกับการปฏิบัติงานระดับมหภาค ทั้งการวิจัย บริหารและนโยบาย ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนสังคมส่วนร่วม ด้วยลักษณะเช่นนี้เปรียบการทำงานดัง “การเดินหน้าสองก้าว ถอยหลังหนึ่งก้าว” โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นเชื้อชาติที่มีความซับซ้อนและเปราะบาง หากปัญหานี้ไม่ได้รับการแก้ไขในระดับรากเหง้าของปัญหา การทำงานจะเสมือน “การเดินอยู่บนเปลือกไข่จะไม่มีวันพาเราขึ้นไปถึงยอดเขาได้” บทที่ 7 เป็นบทที่ผู้เขียนชวนให้ทุกคนขบคิดว่า ในสังคมจะต้องใช้เหตุการณ์ร้ายแรงอีกกี่คดี ที่จะทำให้ทุกคนตระหนักร่วมกัน ร่วมมือร่วมใจกันป้องกัน แก้ไขปัญหา สร้างกลยุทธ์ และจัดระเบียบเพื่อการเปลี่ยนแปลงระยะยาวของวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ ท่ามกลางกระแสแนวคิดเสรีนิยมใหม่ อันมีผลกระทบต่อระบบรัฐสวัสดิการ บุคคล และชุมชน เป็นความท้าทายของทั้งผู้ปฏิบัติงานและผู้บริหารองค์กรด้านสังคมสงเคราะห์

เนื้อหาโดยสังเขป

หนังสือเล่มนี้แบ่งเป็นบทต่างๆ ที่แสดงถึงทัศนคติ มุมมอง อารมณ์ความรู้สึกของผู้เขียนที่มีประสบการณ์อยู่ในแวดวงวิชาการและวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ในสหรัฐอเมริกามานาน งานเขียนมีการอ้างอิงเอกสาร งานวิจัยในเชิงวิชาการได้อย่างเป็นเหตุและเป็นผล อธิบาย วิเคราะห์ วิจัยสถานการณ์สังคมและวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ทั้งในแวดวงการศึกษา แวดวงการทำงานและผลลัพธ์ที่

เกิดขึ้น เป็นความท้าทายต่อนักสังคมสงเคราะห์และวิชาชีพสังคมสงเคราะห์เป็นอย่างมาก โดยหนังสือประกอบไปด้วยบทต่างๆ ดังนี้

บทนำ

ผู้เขียนกล่าวว่า ได้เขียนหนังสือเล่มนี้ในปี ค.ศ. 2020 ขณะที่มีการระบาดใหญ่ของโควิด-19 ซึ่งสถานการณ์โรคระบาดที่ได้คร่าชีวิตชาวอเมริกันไปเกือบ 200,000 ราย เศรษฐกิจกำลังตกต่ำ อัตราการว่างงานสูงขึ้น ผู้คนมากมายและหลายครอบครัวกำลังหิวโหย ประเทศเหมือนขาดผู้นำในการดูแล บริหารจัดการ นับเป็นหายนะครั้งยิ่งใหญ่ของประเทศ ควบคู่ไปกับกลุ่มคนที่มุ่งต่อต้านวิทยาศาสตร์สุขภาพทำลายตราบะเชิงเหตุผล เช่น การละเลยและต่อต้านการสวมหน้ากากอนามัย ตามคำประกาศและร้องขอจากรัฐบาล ผู้คนในอเมริกาเผชิญกับสถานการณ์ความรุนแรงจากการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ตำรวจต่อชุมชนคนผิวดำและคนผิวสีที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ดอกย่ำและสร้างความบอบช้ำทางเชื้อชาติอย่างฝังรากลึก หลายเมืองมีการประท้วงเพื่อเรียกร้องความยุติธรรมทางเชื้อชาติ นอกจากนั้นยังเกิดสถานการณ์ภัยพิบัติไฟป่าลูกลามจนควบคุมไม่ได้ใน พื้นที่ทางตะวันตกของสหรัฐอเมริกาซึ่งกินพื้นที่หลายล้านเอเคอร์ คร่าชีวิตมนุษย์ สัตว์ป่าและทรัพยากรธรรมชาติจำนวนมาก

ผู้เขียนอภิปรายงานสังคมสงเคราะห์จากแนวโน้มทางประวัติศาสตร์และสภาพปัจจุบันร่วมสมัย ด้วยปัจจัยทั้งภายในและภายนอกเห็นว่า ท่ามกลางสภาพปัญหาของสังคมและชุมชนที่ยังปรากฏให้เห็นถึงความหิวโหยของผู้คนและการไร้ที่อยู่อาศัย การขาดการดูแลสุขภาพ และปัญหาด้านการศึกษา ล้วนนำมาซึ่งความสิ้นหวัง การทำลายโครงสร้างของสังคม พาเราไปสู่จุดที่ค่อนข้างน่าหดหู่ใจ ท่ามกลางวิกฤตรัฐสวัสดิการที่รัฐไม่ให้ความสำคัญ ล้วนเป็นช่วงเวลา

วิกฤติของงานสังคมสงเคราะห์ ที่อาจนำไปสู่จุดจบของงานสังคมสงเคราะห์ได้ ผู้เขียนได้รับแรงบันดาลใจให้กล่าวถึงสิ่งที่เห็นว่าเป็นปัญหาของงานสังคมสงเคราะห์ ซึ่งมีหลายประเด็น

ในศตวรรษที่ 21 นี้ งานสังคมสงเคราะห์จำเป็นต้องมีการปรับตัวด้วยการเปิดรับเครื่องมือการทำงานใหม่ๆ บนช่องทางสื่อโซเชียลมีเดีย โดยไม่ละทิ้งแนวทางการจัดการ การปฏิบัติที่ดี ผ่านประสบการณ์ การพิสูจน์ ทดสอบมาแล้วเป็นอย่างดี เป็นวิธีการเดิมของนักสังคมสงเคราะห์ เพื่อใช้ในการกำหนดแนวทางต่อไปในอนาคต โดยคำนึงถึงทั้งตัวนักสังคมสงเคราะห์เองและผู้ใช้บริการเป็นหลัก ด้วยการผสมผสานวิธีการใหม่และเก่าดังกล่าว นักสังคมสงเคราะห์และสหวิชาชีพ ต่างต้องช่วยกันสนับสนุน ส่งเสริมงานสังคมสงเคราะห์ให้ก้าวต่อไปในอนาคต

บทที่ 1 ดีแต่ยังไม่เพียงพอ: การอธิบายถึงการพังทลายของสิ่งที่จำเป็นต่อวิชาชีพ (Nice Is Not Enough: The Erosion of Necessary Professional Debate) ผู้เขียนได้กล่าวถึงรายงานความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานระดับมหภาค พบว่ามีโรงเรียนด้านสังคมสงเคราะห์น้อยกว่า 8% ที่มีการฝึกปฏิบัติระดับมหภาค เพื่อเป็นทางเลือกให้กับผู้เรียน ทั้งการจัดระเบียบชุมชน การปฏิบัติงานด้านนโยบาย การบริหารจัดการ การวางแผนทางสังคม ซึ่งเป็นตัวเลขที่น่าตกใจสำหรับสาขาที่เกี่ยวข้องกับความยุติธรรมทางสังคม แต่กลับไม่ให้ความสำคัญในการขับเคลื่อนเคลื่อนไหวระดับมหภาค ทั้งที่นักสังคมสงเคราะห์จำเป็นต้องฝึกฝนทักษะงานระดับมหภาคและระดับจุลภาคอย่างสมดุล ในอดีต Marry Richmond และ Jane Addams ผู้หญิงที่เก่งทั้งสองคนที่เป็นผู้สร้างรากฐานวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ ถึงแม้รูปแบบจะแตกต่างกัน แต่ทั้งสองท่านต่างให้ความสำคัญกับงานสังคมสงเคราะห์โดยไม่ละทิ้งงานในระดับมหภาค ทั้งการสนับสนุนและให้คุณค่า

การวิจัย การรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ การเคลื่อนไหวปฏิบัติการทางสังคม การปฏิบัติงานชุมชนเพื่อช่วยเหลือครอบครัวของผู้ป่วย

บทที่ 2 ความน่าอับอาย: ความเสื่อมโทรมที่ "มองไม่เห็น" ของรัฐสวัสดิการ
ด้วยค่าใช้จ่ายสำหรับนักสังคมสงเคราะห์ (Shame on You!: The "Invisible" Decline of the Welfare State at the Expense of the Social Worker) ในฐานะนักสังคมสงเคราะห์ผู้ปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ไม่ควรจะเพิกเฉยต่อพลวัตระดับโลก ซึ่งจะทำให้งานสังคมสงเคราะห์ที่ดูมีบทบาทเพียงน้อยนิด แต่มีความสำคัญมาก ผู้เขียนจึงเสนอแนะว่างานสังคมสงเคราะห์ควรให้ความสำคัญกับนวัตกรรม ความพยายามในการเพิ่มรายได้ให้แก่กลุ่มเป้าหมาย เพื่อลดความไม่เท่าเทียมกันในสังคม เติชญาหน้าหรือต่อต้านกับการเมือง นโยบายทางสังคมที่ไม่เป็นธรรมหรือการเลือกปฏิบัติทางเศรษฐกิจและการเมือง นำไปสู่ความท้าทายของวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ หากนักสังคมสงเคราะห์ละเลยเพิกเฉยหรือไม่สนใจด้านเศรษฐกิจและการเมือง ย่อมไม่สามารถสร้างพลังผลักดัน ขับเคลื่อนสู่การเปลี่ยนแปลงทางสังคมได้จากวิกฤตรัฐสวัสดิการในปัจจุบัน

ทั้งนี้เป็นที่น่าสังเกตว่า ผู้เรียนสังคมสงเคราะห์มักขาดความรัก ความสนใจหรือความเข้าใจในด้านคณิตศาสตร์ การเงิน เศรษฐศาสตร์และการเมือง นอกจากนี้ ผู้สอนเองก็ไม่ได้ถ่ายทอดองค์ความรู้ที่สัมพันธ์เกี่ยวข้องกับงาน พื้นฐานความเป็นอยู่และวิถีชีวิตของคนในสังคม การไม่ได้เตรียมพร้อมองค์ความรู้เหล่านี้ จึงยากที่จะทำความเข้าใจและหาแนวทางแก้ไขจากรากเหง้าปัญหาในระบบเศรษฐกิจ การเมืองแบบทุนนิยมที่สร้างความไม่เท่าเทียมและความเหลื่อมล้ำทางสังคม

อย่างไรก็ตาม ด้วยแรงกดดันช่วงภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ รัฐควรให้ความช่วยเหลือผู้คน ด้วยการจัดตั้งความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจ การสร้างงาน แต่กลับไม่มีการช่วยเหลือใดๆ เลยจากรัฐบาล มีเพียงมลรัฐหรือเมืองบางแห่งเท่านั้น ที่ได้ให้ความช่วยเหลือแก่ สตรี เด็กกำพร้า และคนงานที่ถูกเลิกจ้าง ซึ่งเป็นเพียงส่วนหนึ่งของการแก้ปัญหา ความช่วยเหลือกลับถูกกำหนดบทบาทหน้าที่ชัดเจนให้กับนักสังคมสงเคราะห์ที่จะต้องทำงานร่วมกับบุคคลที่เป็นผู้ใช้บริการทั้งระดับบุคคล กลุ่ม หรือชุมชนที่เข้ามาใช้บริการ แต่ความช่วยเหลือไม่ได้อยู่ในรูปแบบรัฐสวัสดิการที่จะคุ้มครองคนในสังคม นักสังคมสงเคราะห์จึงต้องทำงานเพื่อให้บริการอย่างหนักและผลลัพธ์ได้รับการพิสูจน์แล้วว่าล้มเหลว ไม่เพียงพอที่จะตอบสนองปัญหา ความต้องการที่เพิ่มขึ้นอย่างมาก ในขณะที่รัฐกลับปฏิเสธความรับผิดชอบในการจัดสวัสดิการเพื่อช่วยเหลือผู้คนและสังคม ด้วยความพยายามที่จะลดค่าใช้จ่ายทั้งด้านการศึกษา ด้านสาธารณสุขต่างๆ และบริการต่างๆ ลง

บทที่ 3 จากหมู่เกาะแห่งความเป็นไปได้ สู่สถานที่ทำงานของแรงงานที่ถูกกดดัน (From Islands of Possibility to Workplaces of Beleaguered Labor) นักสังคมสงเคราะห์พยายามที่จะเพิ่มขีดความสามารถและเพิ่มโอกาสให้แก่ผู้ใช้บริการ เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและตอบสนองความต้องการของตนเองได้อย่างเหมาะสม ทั้งยังต้องส่งเสริมให้ผู้ใช้บริการมีความรับผิดชอบต่อสังคมในการตัดสินใจด้วยตนเอง นักสังคมสงเคราะห์จึงต้องตระหนักถึงความรับผิดชอบสองประการทั้งต่อตัวผู้ใช้บริการและต่อสังคมในวงกว้าง ในบางกรณีอาจเกิดภาวะกลืนไม่เข้าคายไม่ออกในกรณีมีข้อขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ของผู้ใช้บริการและผลประโยชน์ของสังคมในวงกว้าง นักสังคมสงเคราะห์จึงอาจ

ตกอยู่ในความกดดันที่ต้องมุ่งพิจารณาอย่างถ้วนถี่ เกิดความเครียดและความกดดันได้อยู่บ่อยครั้ง

บทที่ 4 จะสู้หรือถอยหนี: ข้อบังคับใหม่จากวิชาชีพที่เหนื่อยล้าไปจนการทำงานล่วงเวลา (Fight or Flight: The New and Updated Forced March from Exhausted Professional to Part-Time Clinician) รายงานสำรวจผู้สำเร็จการศึกษาด้านสังคมสงเคราะห์ซึ่งจัดทำโดยสมาคมนักสังคมสงเคราะห์แห่งอังกฤษและสหภาพแรงงานสังคมสงเคราะห์ในปี 2560 พบว่า ผู้ปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์และระดับผู้จัดการลาออกจากตำแหน่งถึงร้อยละ 61 ในประเทศแคนาดา สำรวจนักสังคมสงเคราะห์จำนวน 1,000 คน พบว่า ร้อยละ 60 เปรอ์เซ็นต์มีความเครียดในที่ทำงาน โดยร้อยละ 40 มีอาการซึมเศร้าและความเจ็บป่วยบ่อยครั้ง ค่าจ้างที่น้อยนิดเมื่อเทียบกับภาระงาน เหล่านี้แสดงให้เห็นว่า ส่วนใหญ่นักสังคมสงเคราะห์มีความเครียดมากเกินไปจากการปฏิบัติงานซึ่งมีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ที่ดี นักสังคมสงเคราะห์ทำหน้าที่เป็นตัวแทนการเปลี่ยนแปลงทางสังคมมุ่งสร้าง "ความยุติธรรมทางสังคม" แต่คุณค่าเหล่านี้สำหรับนักสังคมสงเคราะห์กลับถูกละเลยหรือถูกมองข้ามจากสังคมหรือแม้กระทั่งตัวนักสังคมสงเคราะห์เอง กรณีตัวอย่างเช่น นักสังคมสงเคราะห์จำนวนมากเป็นผู้ปฏิบัติการในเหตุฉุกเฉิน เฉกเช่นเดียวกับแพทย์ พยาบาล และนักดับเพลิง เมื่อเทียบกันแล้ว แพทย์ พยาบาลหรือ นักดับเพลิงในเหตุการณ์ฉุกเฉินเหล่านั้นล้วนมีตัวตน พวกเขามักจะได้รับการยกย่องเกียรติในความอดทน กล้าหาญและการเสียสละอุทิศตน ในขณะที่นักสังคมสงเคราะห์กลับเป็นอาชีพที่ไม่มีใครมองเห็นคุณค่าและตัวตนในวิชาชีพนี้เลย

บทที่ 5 หลักฐานที่ปรากฏ: สมรรถภาพหลักที่ถูกเร่งรัดและทางลัดสู่การศึกษาสังคมสงเคราะห์ที่จบเร็วขึ้น (The Evidence Is In: Expedited Core

Competencies and the Fast Track to Diminished Social Work Education) ปัจจุบันพบว่าการลดระยะเวลาการศึกษาด้านสังคมสงเคราะห์ลง สิ่งนี้ไม่ได้มุ่งสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ แต่มุ่งอำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนเสียมากกว่า สภาพแวดล้อมทางวิชาการส่วนใหญ่ในวิชาชีพสังคมสงเคราะห์จึงหยุดชะงักลง จนแทบไม่ต้องถามถึงประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพจากการเรียนการสอน อย่างไรก็ตาม ในการศึกษาด้านสังคมสงเคราะห์ในสถาบันการศึกษานั้น สิ่งสำคัญคือ ผู้สอนควรฝึกให้ผู้เรียนรู้จักการควบคุมตนเอง รู้จักการตรวจสอบความคิดของตนเอง ตระหนักรู้ในตนเอง การไตร่ตรองถึงการกระทำ การกำกับดูแลตนเอง ทำให้เกิดความเข้าใจ รู้จักอันถ่อมตน การคิดอย่างมีวิจารณญาณ หลีกเลียงการครอบงำความคิดของผู้อื่น ประยุกต์ใช้ทักษะทางวิชาชีพ ยกระดับการปฏิบัติงาน การพบปะสัมพันธ์กับผู้ใช้บริการอย่างมีอาชีพมากกว่าเทคนิคที่ใช้ท่องจำในชั้นเรียน

นอกจากนี้ ในภาวะเศรษฐกิจตกต่ำเช่นในปัจจุบัน การที่รัฐไม่มีสวัสดิการด้านการศึกษาให้แก่ประชาชน ทำให้ภาระค่าใช้จ่ายตกอยู่ที่ผู้เรียน หลายคนต่างเป็นหนี้ หรือต้องทำงานในระหว่างเรียนมากขึ้น เกิดความเหนื่อยล้า ความตึงเครียด ส่งผลให้ประสิทธิภาพในการเรียนลดลง หลายปัจจัยประกอบกันเหล่านี้ ย่อมนำไปสู่ความท้อแท้ เหนื่อยล้าของผู้สอนด้วยเช่นกัน

บทที่ 6 จากความสามารถทางวัฒนธรรมไปจนถึงการต่อสู้กับการเหยียดเชื้อชาติในระบบเปรียบเป็น 500 ขั้นตอนที่ไม่ได้ง่ายเลย (From Cultural Competency to Fighting Systemic Racism in 500 Not-So-Easy Steps) ผู้เขียนกล่าวถึงผลสำรวจการตีพิมพ์บทความเกี่ยวกับเชื้อชาติ พบว่าน้อยกว่า 8 % ของบทความทั้งหมด ซึ่งสำหรับอาชีพที่ให้ความสำคัญกับความยุติธรรมทางสังคมเป็นหลักนั้น ดูเหมือนจะเป็นเรื่องที่ไม่น่าจะเป็นไปได้ อีกทั้งเมื่อวิเคราะห์

เนื้อหาเพิ่มเติมแล้วเผยให้เห็นว่าผลงานที่ตีพิมพ์เน้นไปที่การปฏิบัติงานระดับจุลภาคเป็นหลัก โดยแทบไม่มีประเด็นทางสังคมที่ใหญ่ขึ้นในระดับมหภาคเลย ทำให้ความขาดแคลนในการเรียนรู้เชิงลึกในประเด็นที่เกี่ยวข้อง งานสังคมสงเคราะห์มีหน้าที่ให้บริการเป็นหลักจึงจำเป็นต้องตั้งคำถามว่า อะไรที่ทำให้อาชีพนี้ก้าวไปข้างหน้า เพราะในประเด็นสำคัญเกี่ยวกับเชื้อชาติกลับดูเหมือนว่าผู้ปฏิบัติงานจะไม่ให้ความสำคัญ หรือหลีกเลี่ยง นิ่งเฉยต่อประเด็นเหล่านี้โดยสิ้นเชิง ผู้เขียนจึงเปรียบเทียบปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นนี้ว่า “การเดินบนเปลือกไข่จะไม่มีทางพาเราขึ้นไปบนยอดเขาได้” ทั้งนี้ปรากฏการณ์ “เดินบนเปลือกไข่” นี้เกิดขึ้นทั้งในห้องเรียน นักวิชาชีพ องค์กรหรือหน่วยงาน และสังคม จากภารกิจอันสูงสุดต่อการสร้างความยุติธรรมทางสังคม แต่กลับมีข้อจำกัดที่สำคัญไม่สามารถไปถึงเป้าหมายนั้นได้เลย

บทที่ 7 ต้องเกิดคดีอีกกี่คดี: ไม่ต้องห่วง ...คงต้องจัดระเบียบกันไปอีกหลายปี (How Many Cases Does It Take to Make A Cause?: "Don't Fret, Organize" ... for Years to Come!)

ด้วยภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ สถานการณ์โรคระบาดโควิด ความขัดแย้งทางเชื้อชาติและปัญหาสังคมมากมายที่รุมเร้าในสหรัฐอเมริกา ความยากจนขัดสน ครอบครัวที่เหนียวแน่น ความรุนแรงทางเชื้อชาติ วัฒนธรรม ขบวนการ LGBTQ ปรากฏการณ์เหล่านี้ อาจเกิดจากการที่รัฐน่านโยบายและบรรทัดฐานเก่าๆ ที่ฝังรากลึกมาใช้ และยังคงส่งผลกระทบให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันในสังคมให้เพิ่มมากขึ้น ท่ามกลางสภาพปัญหาต่างๆ งานสังคมสงเคราะห์จึงจำเป็นต้องพัฒนากลยุทธ์ทางการเมือง การทำงานร่วมกับผู้อื่น รับผิดชอบร่วมกัน สร้างความร่วมมือ เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้น หลักจรรยาบรรณของนักสังคมสงเคราะห์ควรปรับเปลี่ยนใหม่เพื่อรวมการปฏิบัติงานกับศักดิ์ศรีและการคำนึงถึงผลประโยชน์

ส่วนตนของผู้ปฏิบัติงานด้านสังคมสงเคราะห์ เพื่อแก้ปัญหานักสังคมสงเคราะห์ที่ได้รับค่าจ้างต่ำเกินไป ประเด็นนี้ควรมีการอภิปรายและการปฏิรู้อย่างจริงจัง การเปลี่ยนแปลงอำนาจ สร้างสิ่งที่ดูเหมือนจะเป็นไปไม่ได้ในอดีตให้กลายเป็นความเป็นไปได้ในวันพรุ่งนี้ ดังนั้นความท้าทายภายในของนักสังคมสงเคราะห์คือการเอาชนะความรู้สึกผิดส่วนบุคคลที่ว่าผลประโยชน์ส่วนตนคือความเห็นแก่ตัว มีเรื่องน่าภาคภูมิใจมากมายสำหรับนักสังคมสงเคราะห์ เพราะนักสังคมสงเคราะห์ยังคงเป็นผู้เผชิญเหตุอันดับแรกไม่ว่าจะเป็นเหตุที่เกิดขึ้นกับเด็ก ผู้ใหญ่ วัยแรงงาน คนชราและคนอื่นๆ อีกหลายคนที่ต้องการความช่วยเหลือ ทุกคนอาจต้องกระตุ้นวิจิต การไตร่ตรองเชิงวิพากษ์ ดังกล่าวถือเป็นหัวใจสำคัญตามแนวทางของนักคิดเชิงวิพากษ์ Paulo Freire ในการส่งเสริม สร้างพลังอำนาจให้กับผู้ถูกกดขี่หรือนักสังคมสงเคราะห์ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมทางสังคมจากการทำงานมาโดยตลอด

ตอนท้ายของหนังสือ ผู้เขียนสนับสนุนและสร้างกำลังใจเพื่อให้งานสังคมสงเคราะห์ยังคงยืนหยัดและก้าวต่อไปสู่ความยิ่งใหญ่ของงานสังคมสงเคราะห์ เขาเชื่อว่านักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ สามารถภาคภูมิใจได้ก็คือการใช้การวิจัย การดำเนินการแบบมีส่วนร่วม (PAR) ในวงกว้าง ส่วนนักวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ยังสามารถทำอะไรได้มากมายเพื่อเป็นข้อพิสูจน์ถึงเอกลักษณ์ของความเป็นสังคมสงเคราะห์ ทั้งความแข็งแกร่ง ความยืดหยุ่น ความมีคุณภาพ และการแสวงหาการเปลี่ยนแปลงให้กับสังคม ในขณะเดียวกันระดับบริหารต้องสร้างวิสัยทัศน์เชิงกลยุทธ์ที่คอยนำทางไปข้างหน้า ฝ่าฟันอุปสรรค ตั้งอยู่บนฐานความเชื่อ ค่านิยมหลักที่ว่า “ผู้ไม่มีอำนาจ มีความสามารถที่จะเปลี่ยนแปลงโลกให้ดีขึ้นได้” เพื่อสร้างความเท่าเทียมและเสรีภาพให้เกิดขึ้นแก่คนในสังคมด้วย

พลังที่มีร่วมกันของวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ โดยไม่เพิกเฉยต่อการสร้างความยุติธรรมทางสังคมที่โลกของเราต้องการมากที่สุด

ความคิดเห็นของผู้วิจารณ์

หนังสือ The End of Social Work: A Defense of the Social Worker in Times of Transformation เล่มนี้ เป็นหนังสือที่มีความแตกต่างจากหนังสือเชิงวิชาการเล่มอื่นๆ ค่อนข้างมาก โดยเฉพาะในส่วนของผู้เขียน ศาสตราจารย์ ดร. Steve Burghardt ได้เรียบเรียงเนื้อหาจากความรู้ ข้อมูล ประสบการณ์ ผสมผสานไปด้วยอารมณ์ ความรู้สึก เกี่ยวกับงานด้านสังคมสงเคราะห์ เนื้อหาในแต่ละบทตั้งแต่บทนำไปจนถึงบทสุดท้ายมีความเข้มข้น ชัดเจน มีชีวิตชีวา มีสีสัน น่าติดตามอ่านจนจบเล่ม และเมื่อย้อนตามดูประวัติของผู้เขียนซึ่งเป็นศาสตราจารย์ด้านงานสังคมสงเคราะห์ ท่านเคยได้รับรางวัลยกย่องเกียรติคุณด้านการสอนสังคมสงเคราะห์ของสถาบันถึง 8 รางวัล และได้รับรางวัลระดับชาติในการสอนโดยใช้นวัตกรรมร่วม (CSWE-Sage national award for innovative teaching) เป็นผู้เขียนบทความและเขียนหนังสือมากกว่าสิบเล่ม ทั้งยังมีบทบาทเป็นนักเคลื่อนไหวในขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม เช่น ประเด็นการศึกษา ความยุติธรรมตามช่วงวัย อีกทั้งยังเป็นผู้บริหาร ที่ปรึกษาให้แก่องค์กรทางด้านสังคมสงเคราะห์ทั้งในภาครัฐและองค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไร จึงไม่น่าแปลกใจที่ผู้เขียนสามารถถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ ความคิดเห็น ทศนคติและมุมมองต่องานสังคมสงเคราะห์ได้อย่างลึกซึ้ง ตรงประเด็นและชัดเจน แต่แฝงไปด้วยความรู้สึกรักใคร่ ความอดอันตั้งใจ ความคับข้องใจที่มีต่อวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ ที่น้อยคนนักที่จะกล้าเขียนเพื่อตีแผ่ความจริงอีกมุมหนึ่ง ดังเช่นเนื้อหาสาระในหนังสือเล่มนี้

หนังสือเล่มนี้ ผู้วิจารณ์เห็นว่ามีประโยชน์ต่อแวดวงวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ในประเทศไทยอยู่ไม่น้อย ถึงแม้ผู้เขียนจะกล่าวถึงวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ภายใต้บริบทของสังคมสหรัฐอเมริกาที่มีความแตกต่างกับบริบททางสังคมสงเคราะห์ไทย ทว่ามีหลายประเด็นที่มีความเหมือนหรือสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในแวดวงวิชาชีพสังคมสงเคราะห์และสามารถเป็นกระจกสะท้อนภาพให้เราได้ย้อนนึกคิด ทบทวน พิจารณาวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ในประเทศไทยของเราให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ปรับปรุง พัฒนาสู่อนาคตที่ดีกว่า

ความแตกต่างในงานสังคมสงเคราะห์ระหว่างสังคมอเมริกาและไทยนั้น เบื้องต้นของความแตกต่างในบริบททางสังคม อเมริกาจะมีประเด็นปัญหาที่สืบเนื่องมาจากการอพยพของผู้คนจำนวนมากเข้ามาในประเทศ คนไร้ที่อยู่อาศัย มีการเหยียดเชื้อชาติ สีผิวที่รุนแรงและเป็นประเด็นประปราย อีกทั้งประเทศยึดแนวคิดเศรษฐกิจแบบเสรีนิยมที่ให้ความสำคัญกับสวัสดิการแก่ประชาชนน้อย และประชาชนเองก็ยึดหลักเสรีภาพเป็นสำคัญ เหล่านี้ล้วนส่งผลต่อบริบททางสังคมที่แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด สำหรับวิชาชีพสังคมสงเคราะห์นั้น นักสังคมสงเคราะห์ในสหรัฐอเมริกาจะต้องจบการศึกษาระดับปริญญาโท ที่ผ่านประสบการณ์การฝึกปฏิบัติงานอย่างเข้มข้น การประกอบอาชีพเป็นนักสังคมสงเคราะห์จำเป็นต้องสอบและได้รับใบประกอบวิชาชีพสังคมสงเคราะห์อย่างถูกต้องตามกฎหมายเท่านั้น จึงจะสามารถปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ได้ทั้งในองค์กรภาครัฐ องค์กรไม่แสวงหากำไร หรือแม้กระทั่งนักสังคมสงเคราะห์สามารถเปิดศูนย์บริการหรือคลินิกได้เพื่อให้บริการด้านสังคมสงเคราะห์แก่ผู้ใช้บริการ และสามารถเรียกเก็บค่าบริการ ซึ่งแตกต่างจากลักษณะงานสังคมสงเคราะห์ในประเทศไทย

อนึ่งขณะที่ผู้วิจารณ์ได้อ่านงานเขียนเล่มนี้ยังนึกย้อนไปว่า หากผู้เขียนทราบ่วิชาชีพสังคมสงเคราะห์ในประเทศไทยถึงแม้จะมีพระราชบัญญัติวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ กฎหมายยังไม่สามารถบังคับใช้กับหน่วยงานหรือผู้ปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ให้ต้องได้รับใบประกอบวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ก่อนที่จะเข้าสู่การปฏิบัติงานในตำแหน่งนักสังคมสงเคราะห์ได้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับงานสังคมสงเคราะห์ทั้งในภาครัฐและภาคเอกชนอีกหลายแห่งยังคงเปิดรับสมัครผู้สำเร็จการศึกษาด้วยวุฒิเปิดหรือวุฒิทั่วไป เพื่อเข้าทำงานในตำแหน่งนักสังคมสงเคราะห์ นอกจากจะทำนายต่ออำนาจทางกฎหมายข้อบังคับแล้ว สถานการณ์เหล่านี้ยังแสดงถึงความด้อยค่า การไม่ให้เกียรติ ไม่ให้คุณค่าใดๆ กับวิชาชีพนี้เลย ทั้งที่งานสังคมสงเคราะห์เป็นวิชาชีพที่ช่วยเหลือผู้คนและแก้ปัญหาสังคม อย่างมีศาสตร์และศิลป์ จำเป็นต้องผ่านการฝึกฝนทักษะ ประสบการณ์ ความรู้ ความสามารถ จนมีความเชี่ยวชาญเหมาะสมกับลักษณะงานที่มีอัตลักษณ์เฉพาะตัว

สำหรับสิ่งที่คล้ายเหมือนสำหรับวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ในสหรัฐอเมริกาและประเทศไทย ผู้วิจารณ์เห็นว่ามีหลายประเด็นที่ชวนขบคิดและเป็นข้อท้าทายสำหรับวิชาสังคมสงเคราะห์ ดังต่อไปนี้

ประการแรก สถานการณ์ทางการศึกษา ปัจจุบันมีการลดระยะเวลาการเรียนให้สั้นลง มีการปรับการเรียนอยู่ในระบบออนไลน์มากขึ้น ปัจจัยต่างๆ ส่งผลกระทบต่อความอดทน ตั้งใจของผู้เรียน และยังส่งผลต่อความเหนื่อยล้า ท้อถอยของผู้สอนอีกด้วย เพราะนอกจากผู้สอนจะเผชิญบรรยากาศการเรียนที่ขาดความตั้งใจของผู้เรียนแล้ว ผู้สอนยังมีความกดดันจากภาระงานที่หลากหลายและความกดดันจากระบบที่บีบบังคับด้านการดำรงตำแหน่งทาง

วิชาการอีกด้วย ซึ่งปัจจัยเหล่านี้อาจส่งผลกระทบต่อความถดถอยทางด้านวิชาการงานสังคมสงเคราะห์

ประการที่สอง ผู้ที่เลือกเรียนสังคมสงเคราะห์ส่วนใหญ่มักหลีกเลี่ยงหลีกเลี่ยงหรือไม่ชอบด้านคณิตศาสตร์ สถิติ ตัวเลข รวมถึงผู้สอนเองก็มักจะหลีกเลี่ยงการสอนสิ่งเหล่านี้ ทำให้ผู้เรียนซึ่งจะเป็นผู้ปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์หลังจากจบการศึกษาแล้วนั้น อาจขาดความเข้าใจในมิติด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ไม่สามารถวิเคราะห์ พิจารณาหรือแก้ปัญหาเชิงระบบที่เกี่ยวข้องกับรากเหง้าแห่งปัญหาที่แท้จริงได้

ประการที่สาม งานสังคมสงเคราะห์ยังคงละเลยการสร้างนวัตกรรมการทำงานใหม่ๆ เพื่อลดความไม่เท่าเทียม ความเหลื่อมล้ำ เพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสังคม แนวทางของงานสังคมสงเคราะห์จึงควรต้องสร้างนวัตกรรมใหม่มาผสมผสานกับวิธีการทำงานแบบเก่าที่มีประสิทธิภาพ

ประการที่สี่ บทบาทงานสังคมสงเคราะห์ควรจะมุ่งการเคลื่อนไหวทางสังคมด้วย ทั้งการเคลื่อนไหวต่อต้าน คัดค้านนโยบายสังคมที่สร้างความไม่เป็นธรรม เลือกปฏิบัติต่อกลุ่มคนด้อยโอกาส ไม่เพิกเฉยต่อประเด็นทางด้านการเมืองและเศรษฐกิจ เพราะประเด็นเหล่านั้นเกี่ยวข้องกับตัวเราและประชาชนทุกคน

ประการที่ห้า งานสังคมสงเคราะห์ทั้งในสหรัฐอเมริกาและไทย แวดวงการศึกษา ด้านวิชาการและด้านการปฏิบัติงานยังให้ความสำคัญไปที่งานสังคมสงเคราะห์ระดับจุลภาคหรือระดับปฏิบัติค่อนข้างมาก จึงทำให้ละเลยหรือมองข้ามการให้ความสำคัญกับงานสังคมสงเคราะห์ในระดับมหภาคทั้งการวิจัย การบริหารและนโยบาย ซึ่งหากไม่ให้ความสำคัญหรือสร้างสมดุลกับการปฏิบัติงานในทุกระดับแล้ว การแก้ไขปัญหาสังคมก็ไม่อาจบรรลุปเป้าหมายในการลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเท่าเทียมทางสังคมให้เกิดขึ้นได้จริง

ประการที่หก ในส่วนของสภาพความเป็นจริงที่ไม่อาจปฏิเสธได้ของ นักสังคมสงเคราะห์วิชาชีพ คือภาระหน้าที่อันหนักหน่วงในการช่วยเหลือ บุคคลผู้ตกทุกข์ได้ยากและช่วยเหลือแก้ไขปัญหาสังคมที่เกิดขึ้น ยก ระดับ คุณภาพชีวิตบุคคลและสังคม ทว่านักสังคมสงเคราะห์กลับไม่ได้รับค่าตอบแทน ที่เหมาะสม การได้รับค่าจ้างหรือเงินเดือนเพียงน้อยนิด ไม่เพียงพอในการพัฒนา คุณภาพชีวิตของตนเอง ผู้วิจารณ์ยกย่องแนวคิดของผู้เขียนและเห็นด้วยในทำนอง ที่ว่า สังคมควรให้ความสนใจและให้ความสำคัญกับวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ ทั้งสังคมอเมริกาและสังคมไทยควรมีการพิจารณาการให้ค่าตอบแทน ค่าจ้าง เงินเดือนที่เพิ่มสูงขึ้นแก่ผู้ปฏิบัติงาน เพื่อให้ นักสังคมสงเคราะห์ได้สามารถดูแล ตนเองและพัฒนาคุณภาพชีวิตตัวเองก่อน เพิ่มศักยภาพและประสิทธิภาพของ คนทำงานให้ดีขึ้น เตรียมความพร้อมในการเผชิญกับภาระทางสังคมที่หนักหน่วง จากลักษณะงานและความท้าทายจากสถานการณ์ทางสังคมจากกระแสทุนนิยม ที่มีอิทธิพลเป็นอย่างมากในยุคปัจจุบัน นักสังคมสงเคราะห์ทุกคนต่างควร ลูกขึ้นมาพิทักษ์สิทธิของตนเอง สร้างตัวตน สร้างคุณค่าในวิชาชีพของตนเอง ด้วยเช่นกัน

สำหรับประเด็นที่ค่อนข้างอ่อนไหวและซับซ้อนเรื่องค่าตอบแทนนี้ ผู้วิจารณ์เห็นว่าในกรณีของสังคมไทยประเทศไทยที่มีพื้นฐานโครงสร้างทาง สังคมในระบบอุปถัมภ์ การดูแลช่วยเหลือกันระหว่างของคนที่สังคม ทั้งคนที่มี อำนาจในระดับเดียวกันและต่างระดับ การช่วยเหลือเพื่อนพี่น้องพวกพ้องหรือ ผู้ด้อยโอกาสเป็นเรื่องพื้นฐานทั่วไป ประกอบกับพื้นฐานความเชื่อทางศาสนาที่ สั่งสอนให้ผู้คนยึดหลักการทำความดี เมตตากรุณา เอื้ออาทรต่อผู้อื่น ค่านิยม พื้นฐานของคนไทยจึงเป็นการทำความดี การสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้คนและ ผู้ตกทุกข์ได้ยาก และที่สำคัญการช่วยเหลือโดยไม่หวังสิ่งใดตอบแทนจะเกิด

บุญกุศลสูงสุด เหล่านี้มีผลต่อแนวคิดของนักสังคมสงเคราะห์ ดังที่แวดวง นักสังคมสงเคราะห์หลายท่านเคยกล่าวว่า “งานสังคมสงเคราะห์เหมือนปิดทองหลังพระ” จึงยากที่จะกระตุ้นให้นักสังคมสงเคราะห์ออกมาเรียกร้องสิทธิของตนเอง ในการมีคุณภาพชีวิตในการทำงานที่ดีต่อสังคม ปัญหาหลายอย่างที่เกิดขึ้นกับชีวิตจริงของนักสังคมสงเคราะห์จึงมักจะถูกละเลยหรือเก็บไว้ ไม่ได้มีการกล่าวถึงมาก่อนเหมือนที่เรียกว่า “การซุกไว้ใต้พรม” สิ่งที่ได้กลับคืนมาแก่นักสังคมสงเคราะห์ผู้ทำงานหนักเหนื่อยในการช่วยเหลือผู้คนและสังคม คือการมีคุณภาพชีวิตที่ไม่ดีนัก หลายคนเป็นโรคเครียด ซึมเศร้า เจ็บป่วย อายากออกจากงาน ฯลฯ อีกทั้งวิชาชีพนี้กลับไม่ได้รับการยกย่อง เห็นคุณค่าและตัวตนเลยในสังคม

หากมองในมุมมองความรู้ด้านแรงงานเรื่องคุณภาพชีวิตการทำงาน (Quality of Working Life) งานสังคมสงเคราะห์ถือเป็นวิชาชีพหรือเป็นอาชีพหนึ่งที่สมควรจะได้รับการดูแล ค้ำครอง ให้เป็นไปตามมาตรฐานที่เหมาะสมกับคุณภาพชีวิตในบริบทสังคมของประเทศนั้นๆ มุมมองของผู้วิจารณ์เห็นว่าเราอาจจะต้องแยกความคิดระหว่างความเชื่อในวิถีชีวิตกับสิทธิที่พึงมีในการประกอบอาชีพหรือการมีคุณภาพชีวิตการทำงานที่ดี ออกจากกันเสียก่อน ซึ่งแน่นอนว่าการทำงานหรือการประกอบอาชีพนั้นต้องพิจารณากรอบแนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตในการทำงานหลายมิติ เช่น ค่าตอบแทนที่เป็นธรรมและพอเพียง ความปลอดภัยในการทำงาน การส่งเสริมความเจริญเติบโตและมั่นคงให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน ความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงาน ฯลฯ เมื่อพิจารณาตามกรอบแนวคิดนี้ งานสังคมสงเคราะห์ซึ่งเป็นวิชาชีพที่ต้องดูแลช่วยเหลือผู้คนและสังคม จึงสมควรที่จะต้องได้รับการดูแลเพื่อให้มีคุณภาพชีวิตการทำงานที่ดีด้วยเช่นกัน ถ้านักสังคมสงเคราะห์เข้าใจสิทธิและร่วมกันเรียกร้องสิทธิหรือสิ่งที่

สมควรจะได้รับ จะเป็นส่วนหนึ่งในการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพไปด้วยเช่นกัน ฉะนั้น นักสังคมสงเคราะห์จึงควรออกมาพิทักษ์สิทธิของตัวเองเพื่อให้มีคุณภาพชีวิตในการทำงานที่ดีมีมาตรฐาน เพื่อไม่ให้นักสังคมสงเคราะห์มีชีวิตอยู่อย่างยากลำบากจนเกินไป มีพลังกาย พลังใจ พลังสติปัญญาเต็มที่ พร้อมสำหรับการทำงานได้โดยไม่ต้องห่วงกังวล แบกรับทั้งภาระในการดำรงชีวิตและหน้าที่การงานมากจนเกินไป

นอกจากนี้ หนังสือเล่มนี้ชวนให้ผู้วิจารณ์ถกเถียงอย่างเห็นพ้องในทำนองเดียวกันว่า แนวทางการปรับปรุง พัฒนาวิชาชีพสังคมสงเคราะห์สำหรับประเทศไทย ในด้านการศึกษาสังคมสงเคราะห์ภายใต้สถาบันการศึกษา ผู้สอนจะต้องกระตุ้นให้ผู้เรียนได้รู้จักการตระหนักในตนเอง การคิดอย่างมีวิจารณญาณ รู้จักประยุกต์ใช้องค์ความรู้ ทักษะในการปฏิบัติงานจริง เพื่อพัฒนาผู้เรียนที่จะสำเร็จการศึกษาไปเป็นนักสังคมสงเคราะห์วิชาชีพ ในด้านของผู้ปฏิบัติงานวิสังคมสงเคราะห์ นักสังคมสงเคราะห์เองต้องเพิ่มขีดความสามารถและศักยภาพของตนเองให้เป็นที่ประจักษ์ เพื่อเพิ่มโอกาสให้ผู้ให้บริการให้มีความสามารถในการเผชิญและแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมุ่งเป้าหมายสูงสุดไปสู่การสร้างสังคมที่เป็นธรรม และในส่วนของหน่วยงานหรือสถาบันวิชาชีพสภาวิชาชีพสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยยังคงเป็นอีกความหวังหนึ่งที่จะสามารถผลักดันให้วิชาชีพสังคมสงเคราะห์เป็นที่รู้จักในวงกว้าง และสร้างความเป็นธรรมให้แก่วิชาชีพสังคมสงเคราะห์ของไทยได้

กล่าวโดยรวม หนังสือเล่มนี้ได้สะท้อนภาพงานสังคมสงเคราะห์ตั้งแต่แวดวงการศึกษา วิชาการ การปฏิบัติงาน และปฏิกิริยาของสังคมต่อวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ ตลอดจนแนวโน้มสถานการณ์ทางสังคมที่คาดว่าจะส่งผลกระทบต่อสังคมและความท้าทายของงานสังคมสงเคราะห์ภายใต้สถานการณ์

ต่างๆ ดังนั้นหนังสือนี้ จึงเหมาะสำหรับผู้สอนที่จะใช้เป็นหนังสือประกอบในการเรียนการสอนสังคมสงเคราะห์ทั่วไป และยังเหมาะสำหรับนักวิชาการ นักสังคมสงเคราะห์และสวัสดิการสังคมในทุกระดับ ที่ต้องการเปิดโลกทัศน์ มุมมองต่อวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ในอีกแง่มุมหนึ่งของความเป็นจริงที่กว้างขึ้น และลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น ยากที่จะหาผู้ที่กล้าเขียนในประเด็นเหล่านี้ได้อย่างน่าสนใจ และมีบรรณสารเป็นอย่างยิ่ง ตลอดจนการนำข้อมูลต่างๆ มาอ้างอิงสร้างความน่าเชื่อถือได้อย่างลงตัว ทำให้ผู้อ่านได้เรียนรู้ ทบทวน หวนคิดถึงงานของวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ในประเด็นต่างๆ บนความท้าทายจากทั้งสถานการณ์ภายในและภายนอกที่เกิดขึ้น หนังสือเล่มนี้จึงนับว่าเป็นประโยชน์อย่างมากต่ออาจารย์ผู้สอน นักวิชาการ นักวิจัยและนักวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ มีคุณค่าต่อวงการสังคมสงเคราะห์เป็นอย่างมาก